

השבת של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נצח מורינו

ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

מעשה ועד עולם, שזה העיקר לעשות עצמו כגמל עלי אמו וכו' וליחל לישועת ה' ולהרבות בשירות ותשבחות ותפלות והודאות, כמו דוד שעסק בזה כל ימיו עד שזכה לחבר ספר תהלים שכולל מכל עשרה מיני נגינה שהם כלל השמחה בו יתברך, שזה עיקר התקון שעל ידי זה תבוא הגאולה השלמה על ידי משיח שיצא מזרעו, שעיקר הגאולה על ידי שמחה. ועל כן יגע מאד למצא מקום הבית המקדש ששם מקבלין אור השמחה הקדושה לשמח בו יתברך בחינת אנכי אשמח בה' בחינת כי בו ישמח לבנו וכו' (לקוטי הלכות - הלכות ברכת הודאה ו' - נ"ד):

יששכר חמור גרם לבן בין המשפטים ... (מט, טו)

... וזה בחינת יששכר, בחינת 'יש שכר' שמודיע לכל באי עולם אפלו להגרועים מאד, כי עדין יש שכר בחינת (ירמיה לא, טו טז) כי יש שכר לפעלתך ויש תקוה לאחריתך ...

וזה בחינת יששכר חמור גרם, שהצדיק, בחינת יששכר שמאיר בכל הדרי מטה בכל הנמוכים מאד לבל יתיאשו עצמן מן הרחמים בשום אופן עד אשר משיב כלם לה' יתברך אפלו אותן שהם בבחינת חמור, בחינת בהמה טמאה, בחינת זיהומת וגשמיות החמור, כי הוא מאיר בהם האמת עד שגם הם נעשין מרכבה אל הקדושה ונושאים עליהם על תורה. וזהו בחינת "חמור גרם" שפרש רש"י: כחמור לסבל עליו על תורה.

וזה בחינת יששכר חמור גרם רבץ בין המשפטים, שגם שם בין המשפטים והמצרים והגבולים שאורבים עליו ומתעבים אותו מאד על ידי התגברות התאוות והמניעות, גם שם מתגבר להכניע ולבטל את עצמו לגבי התורה והצדיק ומכניע גופו וחמורו המגשש כחמור לשא עליו על תורה: ועל ידי התורה זוכה להפך הכל אל הקדושה:

וזה בחינת (דברי הימים א יב, לג) ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל, כי כמה וכמה עתים עוברים על כל אחד ואחד מישראל, כי יש כ"ח עתים, עתים לטובה עתים לרעה, ובהם כלולים כל העתים העוברים על כל אחד ואחד מיום הולדו עד יום מותו אשר עליהם התחנך דוד: "בידך עתתי הצילני מיד אויבי ומרדפיי". וזה עיקר שלמות הצדיק הגדול במעלה המלמד תורה ודעת לישראל, כמו יששכר שיוכל להאיר בכל אחד ואחד מישראל שיוכל להתחזק ולשא על עמדו בכל הזמנים והעתים העוברים עליו בבחינת ומבני יששכר יודעי בינה לעתים, שידועים להכניס בישראל בינה וחכמה אמתית שידעו בכל עת ועת שעוברים עליהם יהיה איך שיהיה לבלי לפל בדעתו חס ושלום, ולבלי להתרחק מה' יתברך לעולם... (לקוטי הלכות - הלכות פסח ט' - י"ב, ג"ג):

מכתב

(ספר אבי הנחל ב' - מכתב ל"ד, המשך)

... רבנו ז"ל אמר קדם הסתלקותו הקדושה: "אז איך גייע פאר אייך וואס האט איהר צו זארגן" (היות ואני הולך לפניכם, מה יש לכם לדאג), כמה וכמה מעלות טובות למקום עלינו שנצלנו מהתנגדות וליצנות וערוביאי כזה של החולקים והתועים.

אשריך שזכית לברך ולהמלט מכפירות והתנגדות וחקירות וקשיות על הצדיק החכם האמת, שכל זה נמשך מהבעלי כבוד וגאווה הצבועים והשקרנים המחרבים ומאבדים העולם לגמרי, ומביאין לתוהו ובהו וחושך ואפלה, חס ושלום. ה' יצילנו מהם.

עיקר התקון הוא להמשיך אור הדעת של הצדיק לתוך הלב, כי כל זמן שלא נמשך אור הצדיק לתוך הלב היטב עד שלא נשכח אותו לעולם אזי עדיין אין יודעים ממנו יתברך כלל, וקלנו כצאן תעינו נעים ונדים ומטלטלים

שבת ויחי וידגו לרב ... (מט, טז)

דגים, אין צריכים שחיטה, כי אין העין שולטת בהם, כי הם נעלמים מן העין. כי מנחים בתוך המים תמיד והמים מכסה עליהם מן העין רעה של השבעים אמות, על כן אין צריכין שחיטה, כי עיקר השחיטה להכניע שבעים אמות. ועל כן דגים הם בבחינת שמירת הברית, כי הצדיקים משולים לדגים (כמו שכתב רבנו בכמה מקומות). ועל כן יוסף שזכה לשמירת הברית נתברך וזרעו בברכת דגים, כמו שכתוב (בראשית מח, טז): וידגו לרב וכו', שיהיו משולים לדגים: מה דגים המים מכסה עליהם ואין עין רעה שולטת בהם, כך זרעו של יוסף וכו' (ברכות נה:).

כי עין רעה הוא בחינת פגם הברית, בחינת רע הכולל של שבעים אמות, שממש בא ההזק שנוזקין מעין רעה, כמו שאמרו בבלעם הרשע שהיה לו עין רעה, בבחינת (במדבר כד ג, טו): שתם העין, כי היה משקע ברע הכולל של שבעים אמות, כמו שכתוב (שם כב, ל): ההסכן הסכנתי, כמו שכתב רבנו שם (בסימן לו). ועל כן בכל מה דאסתכל אתלטיא (זהר נח סח:), כי משם באים כל הקללות חס ושלום, כמו שכתוב: ראה נתתי לפניך כו'.

ועל כן יוסף שזכה להכניע לגמרי רע הכולל, על כן אין עין הרע שולטת בו, כי אין שליטה לעין הרע ביוסף, כמו שכתוב (בראשית מט, כב): בן פרת יוסף בן פרת עלי עין, שדרשו רבותינו ז"ל מזה שאין עין הרע שולטת בו.

והטעם מבאר במקרא זה, על ידי שזכה לשמירת הברית בחינת 'בן פרת' (כמו שכתב רבנו שם). ועל כן זכה שזרעו יהיו משולים לדגים שאינם באים לאויר העולם בחייהם כלל. ואין עין הרע, בחינת שבעים אמות, שולטת בהם, כי אין אחיזה לבחינת רע הכולל בחיות הדגים. כמו כן אין עין הרע שולטת בזרעו של יוסף.

ועל כן דגים אין טעונין שחיטה, כי חיות הדגים היא בבחינת עינא פקחא, בחינת עינא חד דרחמי, שזה בחינת עלמא דאתי, שהוא הפך שבעים אמות שעיקר אחיזתם בעולם הזה. ועל כן המים מכסים עליהם בבחינת עלמא דאתי [עולם הבא], שנאמר בו (ישעיה יא): ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, כי המים שהם בחינת דעת, מכסים ומצילים מעין הרע של שבעים אמות השולט בעולם הזה. ולעתיד לבוא תמלא כל הארץ דעה ולא יהיה שום שליטה לשבעים אמות, כי אין להם שליטה אלא בבחינת עולם הזה ... (לקוטי הלכות - הלכות בשר שנתעלם מן העין ב' - ה'):

בסדם אל תבא נפשי ... (מט, י')

... שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרתיהם. כי כשרוצין לחטף ידיעות והשגות שאינם ראויים לו זה בחינת חמס וגזלה וחרון אף כמובן במקום אחר. וזהו בחינת בסדם אל תבא נפשי, בסדם דיקא שנדמה להם שהשיגו כבר כל הסודות וההשגות עד שהעמידו על דעתם למכר את יוסף הצדיק שנדמה להם לפי דעתם שנוטה מדרך האמת. ועל כן אמר יעקב בסדם אל תבא נפשי, כי איני רוצה סודות כאלו, וכן בקהלים של קרן וזמרי אל תחד כבדי וכו', כי הם פגמו הרבה יותר ויותר שנמשכו אחר תאוותם, זמרי רצה לנאץ וטען עם משה כמו חכם ולמדן מפלג אם תאמר זו אסורה וכו', וכל בר דעת אמתי יודע החלוק שבין כונת משה רבנו ובין זמרי, כי משה רבנו היה פרוש גדול ונשא בת יתרו על פי הדבור, וזה יצא מדעתו ורצה להחזיר נאוף בפרהסיא והעני פניו כל כך לטען עם משה בעזות כזה. וכן קרח שרצה בכבוד עצמו כמפרסם וטען כאלו מתקנא בשביל ישראל ואמר כי כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשא על קהל ה'...

וזה יהודה אתה יודוך אחיך, כי ממנו יצא דוד ומשיח שהם יזכו לזה בשלמות שהם יתקנו הכל במהרה בימינו אמן. כי דוד עשה עצמו כל ימיו כעני ואביון, ואמר ואנכי תולעת ולא איש וכו', ואמר ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדלות ונפלאות ממני וכו', וסים יחל ישראל אל ה'

... אלא וספרי רבנו
שזכר אלמנו ולקחנו את פריס ...

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב', טז)

טוב להגיד ולשיר נח נחמן נחמן מאומן לזכות לכל הישועות

ונשלכנו למקומות הרחוקים מן הקדשה מאד עד שהגענו להקצה והסוף של ישראל וכי. אוי ואבוי, אוי מה היה לנו בדור היתום הזה בדור העני הזה, אוי לנו על שברים מרים כאלה, אוי לנו כי שודדנו, להיכן נלך להיכן נפנה לעזרה, מי יעזר לנו, מי יעמֵד בעדנו, מי יחמל עלינו, מי יתקן נפשנו, מי יעורר אותנו משנתנו לשוב לה' יתברך באמת. אבל נגד כל זה חמל עלינו ה' יתברך ושלח לנו מקדם את הצדיק האמת מנהיג אמתי שהוא רחמן גדול באמת ויודע איך לרחם על כל אחד.

עכשיו התגברות הסטרא אחרא כל-כך עד שאין כח לבטלו בשום דבר כי אם הצדיק שהוא בחינת משה רבנו בעצמו, שהוא הצדיק המנהיג האמת שבדורנו ושל כל הדורות העומדים לבוא, כי תכף כשנתגלה הצדיק - הוא מכניע ומשבר ומבטל את הכפירות ומחזק ומברר לישראל את האמונה הקדושה כפי היום והשעה של עכשיו. ואף-על-פי שכבר זכו ישראל לאמונה על-ידי משה רבנו ואחר כך על-ידי הצדיקים והנביאים שהיו בכל דור שעל-ידם נתבררה האמונה בכל פעם יותר ויותר, אף-על-פי כן אנו צריכים עכשיו בדור הזה להתקרב לצדיק האמת כדי שיברר לנו האמונה כפי העת והזמן של עכשיו, כי האמונה צריכים לברר בכל יום ויום מחדש.

סיפור

(ספר ימי מוהרנ"ת חלק ב' - סימן צ"ט)

... ביום רביעי פרשת אמר שלשים ושנים למספר-בני-ישראל י"ז אייר עלינו על הספינה לאלכסנדריא ומעשה שהיה כך היה, ביום רביעי פרשת קדושים העבר כשבאנו מהוסקיע לגאליטע, הודיע לנו הבעל הבית תכף שיש ספינה שהולכת לאלכסנדריא, וביום ששי או למחרתו תצא כנוצר לעיל ואמר לנו שנצטרך לתן ביקר דהינו שמונה-עשר אדמים ואמרתי לו שזהו יותר משלש-מאות טאליר, השיב שיוכל להעמיד המקח בסך שלוש-מאות טאליר.

ומחמת שהייתי בחול אז מאד אודות הבילעט כנוצר לעיל, וגם כספי היה חזק מאד למהר נסיעתי, על כן לא השבתי דבר והייתי מרצה לתן אפילו זה הסך, רק שלא היה בידי לסלק זה הסך בתוך כך הלכתי עם רבי אברהם לקונסליר והיה לי שם כל הצער הנזכר לעיל, וחזרתי באותו היום להוסקיע לעשות גמר אודות הספרים וביום חמישי באתי לגאליטע וכשחזרתי מהקונסליר ועדין לא פעלנו לקבל הבילעט אמר לנו רבי אברהם הנזכר לעיל שכבר נתן אדרוף סך חמשים טאליר לקפיטאן על שכירות הספינה בסך שלש-מאות טאליר, ונתתי לו מיד שלשים טאליר, אף על פי שתכף הבנתי שיש רמאות בדבר אבל לא ידעתי איך להתנהג עמו כי יראתי ממנו מחמת הבילעט שאני צריך שילך עמי בכל פעם, ולא יכולתי להתגרות עמו על כן הִכרתי לתן לו שלשים טאליר והנה נתעבב קבלת הבילעט עד יום שני כנוצר לעיל, ובתוך כך בשבת קדש הכניס אותנו אחד מאנשי פולין לביתו, וכבד אותנו לקדש על יין שרף שלא היה מצוי אז בסטמבול גם ביום כבד אותנו בפרות כנהוג והיו שם עוד אנשי פולין וכלם ענו ואמרו שבדאי רבי אברהם מטעה אותנו הרבה, כי אי אפשר שייתן כל כך בעד הספינה גם ביום חמישי אמר לי שהוא ביקר גדול, והיה לנו צער גדול כי באמת לא היה בידינו לסלק כל זה הסך והיה לנו יסורים גדולים מה אעשה כשאבוא לאלכסנדריא היכן אכנס ללוות לסלק לקפיטאן וגדל הצער שהיה לי בימים אלה אין לשער ובפרט שעתה נודע לי שהוא מטעה אותנו ונתווסף לנו הצער יותר ואף על פי כן ראיתי שאין בידי לתקן הדבר אם לא שאשליך לאיבוד השלושים טאליר שנתתי אדרוף עוד אמרו לי כמה אנשים בשבת קודש היות שיש ספינה שהולכת לעיר בירוט ושם הדרך קרוב יותר הרבה לארץ ישראל מהדרך שיש מאלכסנדריא לארץ ישראל וגם נוכל לשכור בפחות הרבה מסך הנזכר לעיל והיה לבי חלוק מאד מה לעשות:

עצות ותפלות

(לקוטי עצות - שמחה, סימן כ"ו)

עצבות ומרה שחורה היא בחינת עפרוריות שנופל על לב איש הישראלי, שעל-ידי זה אין יכול הלב לבער ולהתלהב להשם יתברך. ומנהיגי הדור האמתיים הם מנשבי ברוחם הקדוש ומנפחים העפרוריות שהיא המרה שחורה מלב ישראל, ועל-ידי זה הם מלהיבים לבבות ישראל להשם יתברך (לקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן ו').

... ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שיאירו עלינו זכות וכח הצדיקי אמת, וזוכה על-ידם לשמחה שלמה. ובכחם הגדול ינשבו עלינו ברוחם הקדוש, וינערו ויסירו מלבבנו כל מיני מרה שחורה ועצבות,

וכל מיני עפרוריות וכבדות הנופלים על לבנו, עד שנזכה להתלהב ולבער אליך באמת.

עזרנו וזכנו ברחמיך הרבים, שינשבו ברוחם הקדוש על כל אחד ואחד מאתנו עמך בית ישראל רוח קדשה וטהרה, באפן שנזכה לשמחה שלמה באמת כרצונך הטוב, עד שיבער ויתלהב לב של כל אחד ואחד אליך תתברך לנצח, בתשוקה גדולה ובהתלהבות נמרץ בהדרגה ובמידה כראוי לכל אחד ואחד לפי בחינתו באמת, כאשר אתה לבד ידעת כל זה, כי אין מי שיוודע לכוון זאת כי אם אתה לבד, עד שנזכה ללנו עמך בית ישראל לבא דכל עלמא, שכל אחד ואחד מישראל עם סגלה, עם הנבחר מכל העמים, יהיה נעשה לב למקום שצריך להיות שם בבחינת לב, וכלנו כאחד נתדבק אליך ונתלהב אליך באמת, עד שנזכה להכלל בך באמת לעולמי עד ולנצח נצחים. ויקים בנו מקרא שכתוב, ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום. מעתה ועד עולם, אמן נצח סלה ועד: (לקוטי תפילות ב' - מתוך תפילה ט')

שיחות

(ר' ישראל אודסר, צ"ל - המשך)

... אם יהיה לך חדר טוב בשביל ללמוד תורה, אז יהיה לך טוב... להתפלל, תפילה לוקח עשר דקות, אמונה ותפילה זה דבר אחד... בכל יום באים לקחת הנשמה, ולא יכולים, אומרים להם "לא! הוא צריך להיות פה, אנחנו צריכים אותו". לא יכולים לקבל הנשמה... רבנו הוא אדון כל הנשמות, הוא הבעל הבית של הנשמה, הוא אומר לא, לא, לא, לא, עכשיו לא...

... אני זוכר שאני למדתי התורה הזאת (ל"מ - סימן ס"ב) ונכנס בי געגועים לעולם הבא. "על ידי אכילתם של ישראל, נעשה ייחוד קודשה בריך הוא ושכינתה אפין באפין". "אפין באפין" זה מדרגה גדולה, אני היה לי געגועים לזה "אפין באפין", אני רוצה "אפין באפין"... מה שיכולים לזכות בעולם הזה? אנחנו נבראו בשביל זה, בשביל שיהיה נעשה מאכילתנו "ייחוד קודשה בריך הוא ושכינתה אפין באפין", כמה רחוקים מזה? רבנו הקדוש זכה לזה שאין גדר אנושי, אה, אה, חיים כאלה!... רבנו הקדוש הוא הפוסק... בכל דין ודין איך הוא הלכה... אז יש לי עצה, ה"ליקוט מוהר"ן", אז מי שלומד "ליקוטי מוהר"ן", יש לו הלכה פסוקה, הוא יודע... רבנו לעולם, זה העיקר הגאולה, {ללמוד}, ולכל העניינים, כל דיבור של רבנו ז"ל, זה נכנס באיזה יהודי, אז זה כוח האמונה שלו, התיקון שלו...

...ונאמין בתורה ובמצוות {ונהיה בני אצל} השם יתברך, זהו התכלית זהו החיים בלא זה אין חיים כלל, בלא זה חיים של מין בהמה, יש בהמות שהולכים על ארבע רגלים ויש בהמות שהולכים על שתי רגלים בעולם מסתובבים בהמות על שתי רגלים ומדברים גם כן... אוי צריכים בפשיטות לדבר בפה, ולהאמין שהשם יתברך שומע כל תפילה ורצון טוב שיש לנו השם יתברך יודע הכל ועוזר לנו ורוצה לעזור לנו רק העיקר מה שאנחנו רחוקים מאמונה ומן האמת מה {שאנחנו} יהודים אנחנו קיבלנו התורה ואנחנו עם התורה עם השם, ואנחנו כל חיותינו בתורה והמצוות זה כל החיות...

...אין כלום פה, זה של השם יתברך, הבנים של השם יתברך, הכסף של השם יתברך, מה אתה רוצה? {מגיע לך?}, באים בטענות להשם יתברך, הבנים שלי, הכסף שלי, הדירה שלי, מה? אין לך כלום, זה שלך? מהיכן הבאת את זה? אני ראיתי רבי ישראל קרדונר איך הוא מרקד, איך הוא שמח ואיך הוא מודה לו מאד על כל דבר, על הדירה, על הכסף, על הילדים, הכל הוא הודה להשם יתברך: "רבונו של עולם, מודה אני לפניך שנתת לי בנים, שנתת לי כסף, שנתת לי דירה", כמה טוב להאמין בהשם ובתורה, ולקיים התורה, כמה זה שווה, כל רגע מיליונים, כל רגע אין לשלם, אי אפשר לשלם, מה שיש לנו כל רגע שאני יודע, שהשם ברא אותי ונתן לי דירה והכל, נתן לי מתנות...

...מגיע לך איזה דבר? אוי, כמה טוב וכמה נעים התורה שלנו, כל אות, כל נקודה, כל מצווה, אנחנו יהודים, כל הגויים של כל העולם אין להם אפילו שבת אחד, אין להם כלום, רק אנחנו עם ישראל, כל העולם שלנו, ארץ ישראל שלנו, בית המקדש שלנו, ירושלים שלנו, שאילו לא היה לנו רק נקודה אחת של התורה, זה העיקר החיים, השמחה עיקר החיים, אבל בלא זה, כלום...

שבת שלום